

2.3.2010

Hallintovaliokunnalle

Viite: Asiantuntijakutsu hallintovaliokuntaan 19.2.2010

Asia: Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä ampuma-aselain muuttamiseksi (HE 106/2009 vp)

Metsästäjien Keskusjärjestö kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto asiassa, joka koskee hallituksen esitystä ampuma-aselain ja eräiden siihen liittyvien säädösten muuttamisesta (HE 106/2009 vp). Pyydettyä lausuntonaan Metsästäjien Keskusjärjestö toteaa seuraavaa:

Nuoret metsästäjät

Hallituksen esityksessä ampuma-aseen hankkimisluvan saamisen yleiseksi alaikärajaksi esitetään 18 vuotta. Tämä olisi selkeä tiukennus nykykäytäntöön verrattuna. Toisaalta hallituksen esityksen mukaan 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttänyt henkilö voisi saada huoltajien suostumuksella rinnakkaisluvan haulikkoon, kivääriin, pienoiskivääriin tai yhdistelmäaseeseen. Metsästäjien Keskusjärjestö katsoo, että tämä rinnakkaislupakäytäntö esitetyssä muodossaan on yksi vaihtoehtoinen keino asian hoitamiseksi siten, että 15–18 -vuotiaan mahdollisuudet ampuma-aseen itsenäiseen käyttöön metsästyksessä mahdollistetaan, sillä metsästäjäutkiminto suoritetaan ja metsästys aloitetaan tyypillisesti noin 15 -vuotiaana. Näiltä osin Metsästäjien Keskusjärjestö pitää tärkeänä 43 §:n hyväksyttäviin käyttötarkoituksiin ehdotettua uutta kohtaa, jossa esitetään, että hankkimislupa voitaisiin antaa 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen, huollettavana olevan henkilön hallussapidettäväksi tarkoitetun haulikon, kiväärin, pienoiskiväärin tai yhdistelmäaseen säilyttämistä ja kuljettamista varten. Tämä toimisi myös tärkeänä lisävarmistuksena sille, että 15–18 -vuotiailla säilyisi mahdollisuus ampuma-aseen itsenäiseen käyttöön metsästyksessä rinnakkaisluvan nojalla silloinkin, kun huoltajat eivät olisi metsästäjiä. **Tässä yhteydessä Metsästäjien Keskusjärjestö saattaa hallintovaliokunnan tietoon sen, että Metsästäjien Keskusjärjestö ei pidä perusteltuna ampuma-asedirektiiviä tiukempaa säätelyä, sillä direktiivissä edellytetään kiellettävän ainoastaan ampuma-aseen itsenäinen ostaminen alle 18-vuotiaalta. Tätä ei ole tuotu erikseen esille hallituksen esityksessä. Metsästäjien Keskusjärjestö esittää kiellettäväksi alle 18-vuotiailta vain aseiden ostamisen direktiivin edellyttämällä tavalla.** Siten voidaan muutoin jatkaa nykyistä hankkimislupamenettelyä, jossa holhooja/huoltaja voi ostaa aseiden nuorelle nykyistä hankkimislupamenettelyä noudattaen. Samoin metsästysase voitaisiin lahjoittaa nuorelle suoraan toistaiseksi voimassa olevalle hallussapitoluvalle holhoojan/huoltajan suostumuksella. Näin toimien vältyttäisiin kaksin- ja jopa kolminkertaiselta lupabyrokratialta.

Käsiaseet ja metsästys

Metsästäjien Keskusjärjestö ei pidä hallituksen esityksessä esitettyjä perusteluja sellaisiksi yleistettävänä, että niiden pohjalta olisi tarpeen asettaa 20 vuoden ikäraja käsiaseita koskevan hankkimisluvan edellytykseksi. Näiltä osin **Metsästäjien Keskusjärjestö esittää**

Metsästäjien Keskusjärjestö Jägarnas Centralorganisation

nykykäytännön jatkamista siten, että henkilö voisi saada ampuma-aselain 6 §:n 2 momentin 4-7 kohdissa tarkoitettuihin ampuma-aseisiin hankkimisluvan metsästysperusteella täysi-ikäisyyden saavutettuaan eli 18-vuotiaana, jos häntä terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella voidaan pitää sopivana pitämään hallussaan ko. ampuma-aseita. Metsästäjien Keskusjärjestö tuo tässä yhteydessä esille myös sen, että ampuma-aselain 6 §:n 2 momentin 4-7 kohdissa tarkoitettujen ampuma-aseiden käyttö metsästyksessä rajoittuu käytännössä vain loukussa, luolassa tai avuttomassa tilassa olevan eläimen lopettamiseen. Pienpetojen pyynti on noussut merkittäväksi luonnonhoitomuodoksi ja pyyntiä harjoitetaan usein myös alueilla, joilla pitkien aseiden kanssa liikkumista voidaan pitää sopimattomana. Vastaavasti luolametsästyksessä ja pienpetoja pysäyttävällä koiralla metsästettäessä taikka liikenteessä loukkaantuneiden eläinten lopettamisessa (ns. SRVA-toiminta; metsästäjien tarjoama suurriistavirka-aputoiminta) pitkien aseiden käyttö on usein hankalaa ja siten pistoolityyppisten ampuma-aseiden käyttömahdollisuuden säilyminen tärkeää. Tähän kokonaisuuteen liittyen Metsästäjien Keskusjärjestö esittää sen, että metsästyslainsäädännön mukaista sallittua eläinten lopettamista varten olisi mahdollista saada hankkimislupa myös muihin käsiaseisiin kuin pelkästään hallituksen esityksen mukaisesti kertatulitoimisiin pienoispistooleihin (joita ei käytännössä ole edes saatavilla) taikka pienoisrevolvereihin. Kaliiperi .22 on yleensä riittävä, mutta poliisiviranomaisen erityisen harkinnan perusteella tulisi olla mahdollisuus myöntää lupa myös suurempikaliiperisille aseille eläinten lopetustarkoitukseen. Metsästäjien Keskusjärjestö toteaa myös sen, että ennen muuta luolametsästyksessä ja pysäyttävällä koiralla metsästettäessä äänenvaimentimen käyttö on tärkeää laukausmelun vähentämiseksi koiran työskennellessä lähietäisyydellä ja myös metsästäjän oman kuulon suojaamisen kannalta. Käytännössä äänenvaimennin ei sovellu käytettäväksi revolvereissa, mikä vähentää niiden käytökelpoisuutta tämän tyyppisessä metsästyksessä. Lisäksi mahdollisuus itselataavan pienoispistoolin käyttämiseen metsästystarkoituksessa tulee olla edelleen mahdollista.

Riistanhoitoyhdistyksen rooli

Metsästäjien Keskusjärjestö pitää kyseenalaisena sitä, että käsiaseen hankkimis- ja hallussapitoluvan saaminen metsästystarkoituksessa edellyttäisi jatkossa aktiivisen loukku- tai luolametsästyksen harjoittamisen osoittamista riistanhoitoyhdistykselle, koska esitys lisää selvästi lupaprosessin byrokraattisuutta. Harrastuksen aktiivisuus tulisi hallituksen esityksen mukaan osoittaa riistanhoitoyhdistykselle tehtävällä selvityksellä ja riistanhoitoyhdistyksen tulisi antaa asiasta todistus luvan hakemista taikka myöhemmin viiden vuoden välein harrastuksen jatkumisen osoittamista varten. Metsästäjien Keskusjärjestön käsityksen mukaan näistä todistusten antamisista tulisi koitumaan varsinkin jäsenmäärältään isoissa riistanhoitoyhdistyksissä huomattavia lisäkustannuksia ja -velvoitteita jo muutoinkin rajallisten talous- ja henkilöresurssien rajoissa. **Metsästäjien Keskusjärjestö pitääkin tarkoituksenmukaisempaa järjestelyä, jossa luvanhakija toimittaisi selvityksensä suoraan poliisiviranomaiselle. Lisäksi Metsästäjien Keskusjärjestö esittää, että esitetystä viiden vuoden välein toimitettavasta ”todistusbyrokratiasta” luovuttaisiin kokonaan ja että jatkoharrastuksen osoittamiseen esimerkiksi ensimmäistä määräkäikäiseksi annettua hallussapitolupaa uudistettaessa toistaiseksi voimassa olevaksi riittäisi voimassa oleva metsästyskortti tai tarvittaessa erityisestä syystä hakijalta pyydettävä muu selvitys.**

Metsästäjien Keskusjärjestö Jägarnas Centralorganisation

Hallituksen esityksessä on kuvattu aktiivisen metsästysharrastamisen kriteereitä käsiaseen käyttötärpeeseen liittyen ja lisäksi on tarkoitusta antaa erikseen valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä siitä, minkälaista harrastusta on pidettävä aktiivisena kertamäärillä mitattuna. Metsästäjien Keskusjärjestö pitää esitettyjä aktiivisen harrastamisen kriteereitä oikeansuuntaisina, mutta kriteereillä saattaa olla jopa pienpetopyyntiä vähentävä vaikutus, jos hakija ei koe pienpetopyyntiään riittävän aktiiviseksi ja tämän seurauksena myös jättää luvan hakematta ja pienpetopyynnin aloittamatta taikka jopa lopettaa jo harjoitetun pienpetopyynnin.

Aktiivinen ampumaharrastus

Metsästäjien Keskusjärjestö saattaa hallintovaliokunnan tietoon, että hyvin suuri osa metsästäjistä on myös aktiivisia ampumaharrastajia ja että hallituksen esityksessä ehdotettu aktiivisen ampumaharrastuksen vaatimus kahden vuoden jaksosta käsiaseiden osalta on kohtuuttoman pitkä hallussapitolupaa haettaessa. Lisäksi tässä yhteydessä on otettava huomioon se, että etenkin Pohjois-Suomessa etäisyydet ovat pitkiä ja mm. pääkaupunkiseudulla ampumaharrastuspaikkojen puute on kynnyskysymys, joka asettaa ampumaharrastajat kohtuuttomien vaatimusten eteen. **Metsästäjien Keskusjärjestö esittää ko. kahden vuoden jaksoa lyhennettäväksi enintään kuuden kuukauden pituiseksi ja lisäksi olisi tarkoituksenmukaista, että aktiivisen ampumaharrastuksen osoittamiseen luetaisiin myös ilma-aseilla toteutettua harjoittelua mm. edellä mainittujen pitkien etäisyyksien ja ampumaharrastuspaikkojen vähäisyyden vuoksi.** Myös esitetystä yhdistyksen pakkojäsenyydestä tulisi luopua, sillä yhdistykset voivat ja niiden tulee voida valita jäsenensä vapaasti. Vaatimus voi johtaa myös ns. "paperiseurojen" perustamiseen.

Hallituksen esityksen mukaan luvanhakijan ja -haltijan henkilökohtaisen sopivuuden valvontaa tehostettaisiin. Käytännössä tämä toteutettaisiin siten, että lupaviranomainen saisi puolustusvoimilta luvanhaltijasta palveluksen suorittamista ja palveluskelpoisuuden arviointia koskevia tietoja. Lisäksi asevelvollisen luvanhakijan olisi lupaa hakiessa esitettävä selvitys suoritetusta palveluksesta taikka sen lykkäyksen tai keskeytyksen syystä. Lisäksi luvanhakija veloitettaisiin suorittamaan hänen henkilökohtaista sopivuuttaan mittaavan soveltuvuustestin. Lisäksi lupaviranomaisella olisi oikeus saada luvanhakijasta ja -haltijasta terveystietoja hänen suostumuksellaan. Suostumuksen antamatta jättäminen olisi peruste olla antamatta lupaa tai peruste peruuttaa voimassa oleva lupa. Metsästäjien Keskusjärjestö pitää kyseisiä ehdotuksia aseturvallisuutta lisäävinä, sillä ko. menettelyillä on parhaimmillaan mahdollisuus karsia aseiden hallussapitoon ja käyttöön soveltumattomat henkilöt toiminnan ulkopuolelle, mikä osaltaan lisäänee luottamusta asianmukaisesti asetta käyttäviin henkilöihin. Toisaalta ehdotukset tulevat lisäämään huomattavasti lupabyrokratiaa ja kustannuksia kaikille asianosaisille.

Hallituksen esityksessä esitetään terveydenhuollon ammattihenkilölle oikeutta tehdä poliisille ilmoitus henkilöstä, joka ei olisi sopiva aseluvan haltijaksi. Metsästäjien Keskusjärjestö esittää, että oikeus määriteltäisiin yksiselitteisesti esimerkiksi lääkäri -ammattinimikkeeseen omaavien henkilöiden tehtäväksi, eikä kaikkien terveydenhuollon ammattihenkilöiden tehtäväksi.

Hallituksen esityksessä esitetään mm. yhdistyksille ja julkisoikeudellisille yhdistyksille uusia lakisäätteisiä tehtäviä. Hallituksen esityksessä ei ole kuitenkaan selvitetty taikka arvioitu

Metsästäjien Keskusjärjestö **Jägarnas Centralorganisation**

esityksistä aiheutuvia kustannusvaikutuksia – ei edellä mainittujen tahojen taikka myöskään lupien hakijoiden osalta. Hallituksen esitykseen liittyy myös omaisuuden suojaan liittyviä merkittäviä näkökohtia, joita ehdotuksissa ei ole tarkemmin kuvattu ja analysoitu. Myöskään lain nojalla annettavista asetuksista ei ole ollut vielä luonnoksia esillä, mikä tosiasiallisesti hankaloittaa suuresti lakiesityksen vaikutusten ja lain soveltamiseen liittyvien näkökohtien arviointia.

Metsästäjien Keskusjärjestö katsoo edellä olevan perusteella, että hallituksen esitykseen perusteluineen liittyy paljon avoimia ja osin epäselviäkin kohtia, joita tulisi tarkentaa huomattavasti eduskuntakäsittelyn aikana.